

Formarea profesională a cadrelor didactice

Cadru legal

- Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 53/2003 – Codul muncii, republicată;
- Contractul colectiv de muncă unic la Nivel de Sector de Activitate Învățământ Preuniversitar, înregistrat la M.M.F.P.S. – S.D.S. sub nr. 59.276 din data de 02.11.2012;
- Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.561, din 7 octombrie 2011, pentru aprobarea Metodologiei privind formarea continuă a personalului din învățământul preuniversitar.

Aspecte de ordin general

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, reglementează în cuprinsul **Titlului IV – Statutul personalului didactic, Capitolul I – Statutul personalului didactic din învățământul preuniversitar**:

- a) funcțiile, competențele, responsabilitățile, drepturile și obligațiile specifice personalului didactic și didactic auxiliar, precum și ale celui de conducere, de îndrumare și de control;
- b) formarea inițială și continuă a personalului didactic și a personalului de conducere, de îndrumare și de control;
- c) condițiile și modalitățile de ocupare a posturilor și a funcțiilor didactice, didactice auxiliare, a funcțiilor de conducere, de îndrumare și de control, precum și condițiile și modalitățile de eliberare din aceste posturi și funcții, de încetare a activității și de pensionare a personalului didactic și didactic auxiliar;

d) criteriile de normare, de acordare a distincțiilor și de aplicare a sancțiunilor.

organisme
abilitate

În acest context, în ceea ce privește formarea continuă, **Ministerul Educației Naționale** este organismul abilitat să stabilească, **la nivel național**, obiectivele și să coordoneze formarea continuă a personalului didactic la nivel de sistem de învățământ preuniversitar, în conformitate cu strategiile și politicile naționale, în sarcina **unităților și instituțiilor de învățământ preuniversitar intrând stabilirea obiectivelor și formarea continuă, inclusiv prin conversie profesională, pentru angajații proprii.**

Aceste obiective trebuie stabilite pe baza unei analize de nevoi realizate, după caz, la nivelul întregului sistem, cât și punctual, la nivelul fiecărei unități de învățământ.

Așadar, formarea continuă a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control se realizează ținând cont de **evoluțiile din domeniul educației și formării profesionale**, inclusiv în ceea ce privește curriculumul național, precum și **în funcție de interesele și nevoile personale de dezvoltare.**

Astfel, trebuie să recunoaștem că **formarea continuă și formarea inițială** sunt concepute ca procese interdependente, între care se stabilesc interacțiuni și pârgghii de autoreglare menite să adapteze permanent formarea personalului didactic la dinamica proceselor și sistemelor de educație.

Procesul de dezvoltare profesională continuă a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, în urma definitivării în învățământ, se realizează în **două etape**, fiecare etapă fiind încheiată prin evaluări specifice și are ca finalitate certificarea și obținerea unui grad profesional mai înalt.

Scopul dezvoltării profesionale

Dezvoltarea profesională a personalului didactic, de con-

ducere, de îndrumare și de control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesia didactică, standarde de calitate și competențe profesionale și au **următoarele finalități generale:**

- a) actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specializare corespunzător funcției didactice ocupate, precum și în domeniul psihopedagogic și metodic;
- b) dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin sistemul de pregătire și obținere a gradelor didactice;
- c) dobândirea sau dezvoltarea competențelor de conducere, de îndrumare și de control;
- d) dobândirea de noi competențe, prin programe de conversie pentru noi specializări și/sau ocuparea de noi funcții didactice, altele decât cele ocupate în baza formării inițiale;
- e) dobândirea unor competențe complementare prin care se extinde categoria de activități ce pot fi prestate în activitatea curentă, cum ar fi predarea asistată de calculator, predarea în limbi străine, consilierea educațională și orientarea în carieră, educația adulților și altele;
- f) dezvoltarea și extinderea competențelor transversale privind interacțiunea și comunicarea cu mediul social și cu mediul pedagogic, asumarea de responsabilități privind organizarea, conducerea și îmbunătățirea performanței strategice a grupurilor profesionale, autocontrolul și analiza reflexivă a propriei activități și altele.

**finalități
generale**

Competențe corespunzătoare profesiei didactice

Descrierea competențelor menționate, precum și a modalităților de evaluare și certificare a acestora în cadrul sistemului de credite profesionale transferabile se realizează prin **metodologia formării continue** a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control, aprobată prin **Ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului nr. 5.561/2011**.

**Ordin
nr. 5.561/
2011**

În acest sens sunt prevederile art. 90 din actul normativ menționat, care stabilește **principalele domenii în care se definesc competențele corespunzătoare profesiei didactice**, acestea fiind:

- a) domeniul specializării și al didacticii specializării corespunzător disciplinelor de învățământ și funcției deținute de cadrul didactic;
- b) domeniul pedagogiei și psihologiei educației;
- c) domeniul managementului educațional și al legislației școlare;
- d) domeniul tehnicilor de informare și de comunicare aplicate în procesele de predare și învățare, în managementul instituțional și gestionarea datelor;
- e) domenii inter-trans-disciplinare și cross-curriculare vizând strategiile alternative și complementare de instruire, cercetarea și inovarea, comunicarea și parteneriatele cu mediul social etc.

Trebuie menționat, de asemenea, faptul că **sistemul de competențe** astfel stabilit cuprinde **cinci categorii fundamentale**, și anume:

- a) **competențe profesionale:** competențe cognitive, competențe funcțional-acționale;
- b) **competențe complementare:** competențe digitale, competențe lingvistice, competențe de consiliere;
- c) **competențe transversale:** competențe de rol, competențe de dezvoltare personală și profesională;
- d) **competențe de conducere, de îndrumare și de control;**
- e) **competențe dobândite prin programe de conversie profesională.**

sistemul de
compe-
tențe

Formarea continuă a personalului didactic poate cuprinde forme și modalități diferite de dezvoltare profesională în funcție de nivelul de competență profesională și de specialitatea/domeniul de activitate, **fiind realizată în principal prin:**

- a) programe și activități de perfecționare a pregătirii științifice, psihopedagogice și didactice;

- b) programe de formare în domeniile conducerii, îndrumării și evaluării învățământului;
- c) cursuri de pregătire și susținerea examenelor de obținere a gradelor didactice II și I;
- d) programe de conversie profesională;
- e) studii corespunzătoare unei specializări din alt domeniu de licență.

Totodată, formarea continuă a personalului didactic se întemeiază pe modelul abordării prin competențe și pe conceptul de dezvoltare cumulativă a nivelului de competență a personalului didactic.

Nivelul de competență vizat prin programele și activitățile de formare continuă/perfecționare este evaluat în funcție de:

- a) capacitatea cadrului didactic de a mobiliza, a combina și a utiliza în mod autonom capacitățile de cunoaștere, abilitățile și competențele generale și cele profesionale în acord cu evoluția curriculum-ului național și cu nevoile de educație;
- b) capacitatea cadrului didactic de a face față schimbării, situațiilor complexe, precum și unor situații de criză.

**evaluare
competențe**

În înțelesul legii, se consideră formare continuă și obținerea prin studiile corespunzătoare a unei noi specializări didactice, diferite de specializarea curentă.

Astfel, pe lângă una sau mai multe specializări, cadrele didactice pot dobândi competențe didactice, pentru disciplinele din același domeniu fundamentat cu domeniul licenței.

Pentru personalul didactic, de conducere, de îndrumare și de control, formarea continuă este un drept și o obligație și cuprinde dezvoltarea profesională și evoluția în carieră.

Astfel, pentru a respecta prevederile legale menționate, personalul didactic, precum și personalul de conducere, de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar este **obligat să participe periodic la programe de formare continuă, astfel încât să acumuleze, la fiecare interval consecutiv de 5 ani**, considerat de la data promovării examenului de definitivare în învățământ, **minimum 90 de credite profesionale transferabile**.

În acest context, Ministerul Educației Naționale, prin inspectoratele școlare și casele corpului didactic sau prin departamentele de specialitate, desfășoară programe de formare și conversie profesională pentru personalul din învățământul preuniversitar, elaborate în strânsă colaborare cu organizațiile sindicale.

Modalități de organizare a formării continue

Dezvoltarea profesională a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și de control și **recalificarea profesională** se realizează pe baza **standardelor profesionale pentru profesia didactică**.

Principalele modalități de organizare a formării continue a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control din învățământul preuniversitar le reprezintă:

- a) activitățile metodic-științifice și psihopedagogice, realizate la nivelul unității de învățământ sau pe grupe de unități, respectiv catedre, comisii metodice, și cercuri pedagogice;
- b) sesiunile metodic-științifice de comunicări, simpozioane, schimburi de experiență și parteneriate educaționale pe probleme de specialitate și psihopedagogice;
- c) stagiile periodice de informare științifică de specialitate și în domeniul științelor educației;